

هدف کلی درس

هدف این درس ایجاد توانایی در دانشجو برای شناخت نیازها، مسائل و مشکلات جسمی، روانی و اجتماعی افراد خانواده در انتظار فرزند به خصوص مادر و نوزاد در معرض خطر و کسب آگاهی در مورد اهمیت آموزش در پیشگیری از عوارض در موارد آسیب پذیری (The high risk conditions) در مادر و نوزاد. تأکید بر نظریه ها، تئوری ها و اصول علمی پرستاری پایه ای خواهد بود برای تفکر انتقادی و کاربرد تحقیق و فرآیند پرستاری در مراقبت بهداشتی در زنان و خانواده های آسیب پذیر.

شرح درس

این درس که شامل موارد غیر طبیعی و موقعیت های آسیب پذیری در مراحل مختلف باروری (حاملگی، زایمان، بعد از زایمان، نوزادان و مشکل نازائی) می باشد به دانشجو فرصت می دهد که با حضور فعال در آموزش نظری و عرصه های مختلف خدمات، توانایی های لازم را برای بررسی و شناخت خانواده در موقعیت های بحرانی به خصوص مادر و نوزاد در معرض خطر برای کشف مشکلات بالفعل و بالقوه سلامتی آن ها کسب نماید و آموخته های خود را با انجام تدابیر پرستاری به موقع در موقعیت های بحرانی مختلف جهت تصحیح خانواده با این موقعیت ها به کار گیرد.

رئوس مطالب

- معرفی موارد غیر طبیعی یا موارد آسیب پذیری
- بارداری آسیب پذیر
- استفراغ های وخیم حاملگی، تعریف، علل، تدابیر پرستاری و آموزش های لازم
- اختلالات فشار خون در بارداری، تعریف، و طبقه بندی فشار خون در بارداری، پره اکلامپسی و اکلامپسی (تعریف، علائم، علل، تدابیر درمانی و مراقبت های پرستاری)
- خونریزی های دوران بارداری
- خونریزی های نیمه اول بارداری: سقط، مول هیداتی فرم، حاملگی خارج از رحم (تعریف، انواع، علائم و نشانه ها، اقدامات درمانی و تدابیر پرستاری مربوطه)
- خونریزی های نیمه دوم بارداری: اختلالات جفت (جفت سرراهی و جداسدن زودرس جفت) تعریف علائم و نشانه ها، تشخیص، درمان و مراقبت های پرستاری مربوطه
- مشکلات همراه با خونریزی در بارداری: هیپوفیرینوژنمی، اختلالات انعقادی منتشر داخل عروقی (تعریف، علل، علائم و نشانه ها، تشخیص، درمان و مراقبت های پرستاری مربوطه)
- اختلالات مایع آمنیوتیک (بلی هیدروآمنیوس، اولیگوهایدروآمنیوس) انواع، علائم و نشانه ها، تشخیص، درمان و مراقبت های پرستاری مربوطه.
- بیماری های داخلی و جراحی در بارداری شامل: تعریف، علائم و نشانه ها، راه های تشخیصی، تدابیر درمانی و مراقبت های پرستاری.

- اختلالات غده آندوکرینی: دیابت و تاثیر آن بر حاملگی، تاثیر حاملگی بر دیابت، هیپر تیروئیدسمی و هیپوتیروئیدسمی

- بیماری های قلبی و عروقی در بارداری و تاثیر آن بر حاملگی، تاثیر حاملگی بر بیماری قلبی

- کم خونی ها: کم خونی فیزیولوژیک، فقر آهن، کمبود اسید فولیک، تالاسمی، سیکل سل

- اختلالات ریوی: آسم و بیماری سل

- بیماری های عفونی و ویروسی در بارداری: توکسوپلاسموز، سرخجه، سیتومگالوویروس، تیخال ویروسی،

ایدز، هیاتیت های ویروسی، آنفلوآنزا، عفونت دستگاه ادراری، سوزاک، سیفلیس

- ایاندیسیت در حاملگی، ضربه به شکم

• وضعیت های آسیب پذیر جنین: حاملگی چندقلو، ناسازگای های ABO و Rh، زجر جنینی، مرگ داخل

رحمی جنین (تعریف، علائم، روش های تشخیص، درمان و تدابیر پرستاری)

• زایمان های آسیب پذیر

- زایمان سریع (علت، علائم و نشانه ها، تشخیص، درمان و مراقبت های پرستاری)

- زایمان مشکل (Dystocia)، علل، علائم و نشانه ها، تشخیص، درمان و مراقبت های پرستاری

- زایمان زودرس، پارگی زودرس کیسه آب، پرولاپس بند ناف، زایمان پس از موعد (دیررس)، علل، علائم،

عوارض، اقدامات درمانی و مراقبت های پرستاری در هر یک از موارد فوق

• زایمان های ابزارمند یا تهاجمی

انقاه زایمان (Induction of labor)، اپی زیاتومی، زایمان با فورسیس، زایمان با واکيوم (واتور)، سزارین

(تعریف، انواع، دلایل انجام، عوارض، مراقبت های پرستاری قبل حین و پس از زایمان)

• نوزادان آسیب پذیر

- تعریف، نوزاد نارس، کم وزن و دیررس (مشخصات، عوارض، مراقبت های پرستاری مربوطه)

- اختلالات همونینیک نوزاد، برقان فیزیولوژیک، برقان بیماری زا، ناسازگاریهای ABO و Rh، درمان

بیماری های همولیتیک و مراقبت های پرستاری مربوطه (فتوتراپی، دارو درمانی، تعویض خون)،

هیپرترمی، هیپوگلیسمی، خفگی، سندرم دیسترس تنفسی در نوزادان، احیاء نوزاد، تنابیر درمانی و

مراقبت های پرستاری، عکس العمل خانواده در مقابل فرزند ناهنجار و مرده و نوزاد آسیب پذیر و نقش

پرستار در تطبیق خانواده با وضعیت جدید.

• صدمات زایمانی و عوارض بعد از زایمان

- صدمات وارد به مادر در حین زایمان:

خونریزی های حین زایمان، هماتوم، وارونه شدن رحم، پارگی های کانال زایمان، آمبولی مایع

آمنیوتیک، احتباس جفت، تاخیر در جمع شدن رحم (تعریف، علت، علائم و نشانه ها، تشخیص، درمان

و مراقبت های پرستاری در هر یک از موارد فوق)

• صدمات وارد به نوزاد:

صدمات وارد به جمجمه (سفال هماتوم، بوس زایمانی، کاپوت سوکسیدانوم، شکستگی استخوان جمجمه،

خونریزی داخل مغزی) صدمات سیستم عصبی (فلج عصب صورتی، صدمه به عصب فرنیک، آسیب به شبکه

بازویی)، شکستگی استخوان ترقوه، بازو، ران و در رفتگی پاها (علائم و نشانه ها، تشخیص، درمان و

مراقبت های پرستاری مربوطه).

• عوارض بعد از زایمان:

- ترومبوآمبولی، ترومبوپاتی، آمبولی ریه
- عفونت ها، عفونت دستگاه تناسلی (آندومتریت، PID، سالیپزیت)
- عفونت زخم، عفونت دستگاه ادراری، عفونت پستان ها (ماستیت و آبسه پستان) علل، علائم، تشخیص، درمان و تدابیر پرستاری مربوطه.

• نازایی و عقیمی

تعریف، انواع، علل (نازایی در مردان و در زنان)، روش های تشخیص، تدابیر درمانی، مراقبت های پرستاری و آموزش های لازم.

تذکر: مطالعه بعضی مطالب را می توان با دادن (Hand out) و یا معرفی منابع به عهده دانشجو گذاشت (Self study).

شیوه ارزیابی دانشجو

- پرسش و پاسخ در هر جلسه
- تکالیف کلاسی (ترجمه، کنفرانس)
- آزمون میان ترم
- آزمون پایان ترم

منابع اصلی

- Burroughs, A., & Leifer, G. (2001). Maternity Nursing: An Introductory Text. (8th ed.). Philadelphia: W.B. Saunders.
- Dickason, E.J., Silverman, B.L., Kaplan, J. (1998). Maternal Infant Nursing Care. (3rd ed.). St Louis: Mosby.
- Littleton, L.J., Engebretson, J.C. (2002). Maternal Neonatal and Women's Health Nursing.
- Lowdermilk, D.L., Perry, S.E., Bobak, I.M. (2002). Maternity and Women's Health Care. (7th ed.). St Louis: Mosby.
- Murray, S.S., Mckinney, E.S., Gorrie, T.M. (2002). Foundations of Maternal-Newborn Nursing. (3rd ed.). Philadelphia: W.B. Saunders.
- Olds, S.B., London, M.L., Landewig, P.W. (2000). Maternal Newborn Nursing: A Family and Community Based Approach. (6th ed.). Upper Saddle River: Prentice Hall.
- Sherwen, W., Scoloveno, M.A. (1999). Clinical Companion for Maternity Nursing: Childbearing Family. (3rd ed.).
- Simpson, k.R., & Creehan, p.A. (2001). Prenatal Nursing. 2nd ed. Philadelphia: Lippincott.
- Wong, D.L., Perry, S.E, Hockenbury, M. (2002). Maternal Child Nursing Care. (2nd ed.) St Louis: Mosby.

